

APSTIPRINU
Latvijas Neredzīgo bibliotēkas direktore

A.Jākobsone
2025. gada 30. jūnijā

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS 2024

Saturs

1. Pamatinformācija	3
1.1. Iestādes juridiskais statuss un struktūra	3
1.2. LNERB funkcijas un darbības virzieni	4
2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	5
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	5
2.2. Būtiskākie pakalpojumi, uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā....	7
3. Personāls	11
4. Komunikācija ar sabiedrību	12
4.1. Sadarbība ar valsts un pašvaldības iestādēm un nevalstisko sektoru	12
4.2. Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai	13
5. Nākamajā gadā plānotie pasākumi.....	15
5.1. Iepriekšējā gadā uzsākto pasākumu turpināšana	15
5.2. Galvenie nākamā gada uzdevumi un pasākumi	15

1. Pamatinformācija

1.1. Iestādes juridiskais statuss un struktūra

LNERB ir Kultūras ministrijas pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas darbojas kā publiskā un speciālā bibliotēka. Tās funkcijas līdz ar 2018. gada 12. oktobrī ES ratificēto Marrākešas līgumu un Autortiesību likuma izmaiņām, kas atvieglo piekļuvi pielāgotiem resursiem personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai drukas lasītspēju citu iemeslu dēļ, ir paplašinājušās.

Bibliotēkas misija ir uzlabot LNERB tiešās mērķauditorijas - personu, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai citādām lasīšanas grūtībām - lasīšanas, informācijas pratību un dzīves kvalitāti, nodrošinot informāciju pielāgotos formātos un veidos, kā arī veicinot viņu radošā potenciāla attīstību un veiksmīgu iekļaušanos sabiedrībā.

LNERB ir **lielākais pielāgotās literatūras resursu nodrošinātājs Latvijā.**

Bibliotēka sagatavo un izdod pielāgotos informācijas resursus, adaptē grāmatas vieglajā valodā un rada oriģināldarbus - cilvēkiem, kuriem nepieciešama vienkāršota, viegli uztverama informācija ikdienas vajadzībām, izglītībai, atpūtai.

LNERB ir atbalsta sniedzējs publiskajām bibliotēkām un izglītības iestādēm visā Latvijā darbā ar pielāgoto literatūru, kā arī konsultants pielāgoto resursu un Braila pieraksta jautājumos.

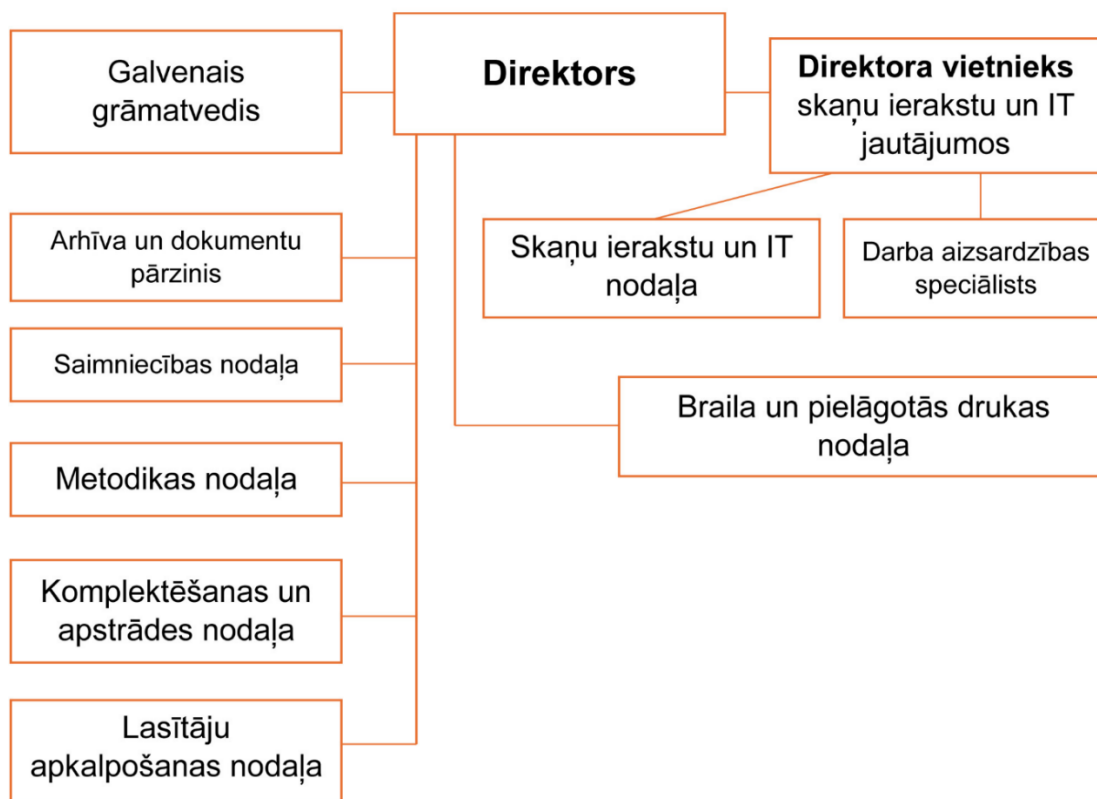
2024. gadā apritējis pilns gads kopš LNERB strādājusi bez filiālēm.

Pārskata gadā **LNERB pildījusi tai Deleģēšanas līgumos paredzēto pārraudzību par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi** septiņu valstspilsētu un novadu bibliotēkās:

- sniegusi metodisko un konsultatīvo atbalstu pašvaldību publiskajām bibliotēkām lietotāju ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītspēju apkalpošanā;
- izvērtējusi pašvaldību publisko bibliotēku LNERB iesniegto pārskatu rezultātīvo un finanšu rādītāju izpildi.

Pārskata periodā bibliotēka uz pieciem gadiem akreditēta kā vietējas nozīmes bibliotēka.

Bibliotēkas organizatoriskā struktūra 2024. gadā

2024. gadā izmaiņas bibliotēkas struktūrā nav notikušas. Paplašinot bibliotēkas pielāgoto resursu klāstu, Braila raksta nodaļa pārdēvēta par Braila un pielāgotās drukas nodaļu.

1.2. LNERB funkcijas un darbības virzieni

LNERB **mērķis** ir sniegt informāciju un pakalpojumus ikvienam bibliotēkas lietotājam. Personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem, uztveres traucējumiem vai citādām lasīšanas grūtībām, kā arī personām, kuras fizisku traucējumu dēļ nespēj noturēt grāmatu, rīkoties ar to, fokusēt skatu vai kustināt acis tādā mērā, kāds parasti būtu nepieciešams lasīšanai (Autortiesību likuma 22.¹ panta pirmā daļa), bibliotēka nodrošina cilvēktiesības brīvi, neierobežoti saņemt kvalitatīvu informāciju pielāgotā formātā, sniedzot bezmaksas pakalpojumus šajā jomā.

Bibliotēkai ir šādas **funkcijas**:

- darboties kā izglītības, kultūras un sociālās integrācijas iestādei;
- uzlabot dzīves kvalitāti personām, kuras nevar lasīt parasto iespiedrakstu;
- nodrošināt pieejamību bibliotēkas krājumā esošajam kultūras mantojumam un daudzpusīgiem pakalpojumiem;
- veikt informācijas reproducēšanu un nodrošināt iespēju saņemt informāciju bibliotēkas lietotājiem pielāgotā veidā (audio formātā, palielinātā drukā un Braila rakstā).

1.3. Pārskata gada galvenie uzdevumi

2024. gadā izvirzīti šādi galvenie uzdevumi:

- Sagatavot saturiski kvalitatīvus un daudzpusīgus informācijas resursus, nodrošināt to izmantošanu plašam lietotāju lokam Latvijā.
- Sagatavot dokumentus bibliotēkas akreditācijai.
- Nodrošināt pielāgoto informāciju personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai citādām lasīšanas grūtībām:
 - reproducējot grāmatas audioformātā, palielinātā drukā un Braila rakstā;
 - turpinot pielāgotās mācību literatūras skolēniem ar lasīšanas traucējumiem reproducēšanu;
 - ieskaņojot audiožurnālu “Doma”;
 - sagatavojot informatīvos materiālus Braila rakstā un palielinātā drukā.
- Nostiprināt sadarbību ar LNERB ārējās apkalpošanas punktiem: sociālās aprūpes iestādēm un nevalstiskajām organizācijām, kā arī pašvaldības publiskajām bibliotēkām visā Latvijā.
- Regulāri informēt lietotājus un sadarbības partnerus par audiogrāmatu lejupielādes sistēmas BALSS izmantošanas priekšrocībām.
- Konsultēt Pielāgotās literatūras bibliotēku darbā iesaistītās personas LNERB Bibliotēku informācijas sistēmas (BIS) un e-kataloga izmantošanā.
- Apkopot un analizēt Pielāgotās literatūras bibliotēku rezultātīvos rādītājus, kā to paredz Deleģēšanas līgumi.
- Sadarboties ar ārvalstu bibliotēkām pielāgotās literatūras apmaiņā, izmantojot Globālo Grāmatu servisu (ABC Global Book Service)
- Turpināt literatūras izdošana vieglajā valodā.
- Attīstīt LNERB kā pielāgotās literatūras, kultūras un izglītības vietu personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai citādām lasīšanas grūtībām, veicinot viņu sociālo integrāciju sabiedrībā.
- Popularizēt literatūru, organizējot grāmatu (dažādos formātā) atvēršanas svētkus un tikšanās ar grāmatu autoriem, kā arī sadarbības partneriem.
- Organizēt un piedalīties pasākumos (semināros, konferencēs), popularizējot LNERB pakalpojumus.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	871305	904208	904200
1.1.	dotācijas	871305	903188	903180
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ziedojumi un dāvinājumi	0	1020	1020
2.	Izdevumi (kopā)	871545	904246	904238
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	868018	862409	862401
2.1.1.	<i>kārtējie izdevumi</i>	779351	682985	682985
2.1.2.	<i>uzturēšanas izdevumu transferti</i>	88667	179424	179416
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	3527	41837	41837

Finanšu resursi

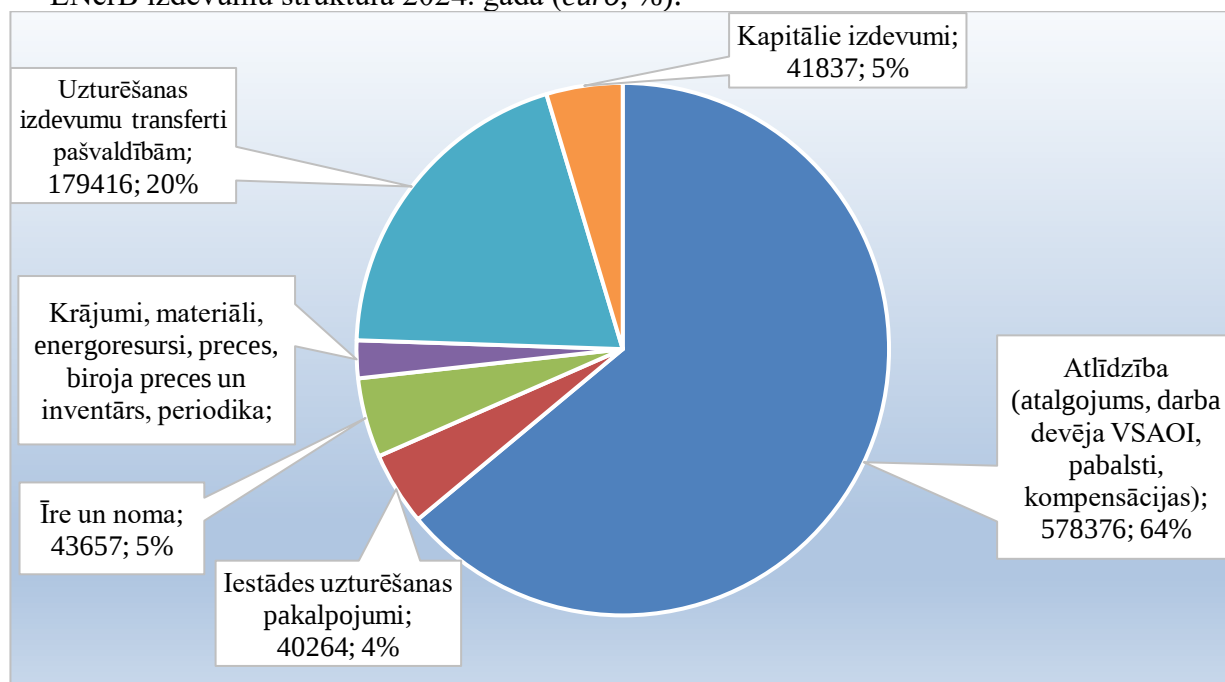
Latvijas Neredzīgo bibliotēkas finanšu resursus kopsummā 904 200 *euro* izdevumu segšanai 2024. gadā veido:

- valsts budžeta dotācija budžeta programmā 21.00.00 “Kultūras mantojums” 903 180 *euro* apmērā pamatdarbības nodrošināšanai;
- ziedojumu un dāvinājumu naudas līdzekļi 1020 *euro* apmērā – ziedojumi pielāgoto grāmatu izdošanai vieglajā valodā un Braila rakstā.

Izdevumi

Salīdzinājumā pret iepriekšējo gadu, izdevumi kopumā palielinājušies par 32 693 EUR jeb 3,75 %.

LNERB izdevumu struktūra 2024. gadā (*euro*, %):

2024. gadā piešķirtais finansējums atlīdzībai, tajā skaitā atalgojuma palielināšanai, nodrošināja darbiniekiem mēnešalgas, kas nav zemākas kā 71,23% no skalas viduspunkta darbiniekam noteiktajā mēnešalgu grupā, kā arī iespēju veikt darbinieku veselības apdrošināšanu uz gadu, pabalstus un citas atlīdzības izmaksas darbinieku materiālai stimulēšanai.

Izdevumu palielinājums galvenokārt saistīts ar LNERB darbības stratēģijā noteikto rīcības virzienu “Ilgspējīga pielāgots resursu krājuma attīstība” un uzdevumu - palielināt kvalitatīvu pielāgots resursu reproducēšanas apjomu, lai nodrošinātu to pieejamību Latvijas teritorijā un ārzemēs personām, kurām ir nepieciešamība pēc pielāgotas informācijas.

Kultūras ministrija saskaņā 21.03.2024. noslēgto līgumu “Par valsts budžeta finansējuma izlietošanu” piešķir LNERB papildus finansējumu 57 628 EUR. Šie līdzekļi 2024.gadā izlietoti atbilstoši līgumā noteiktajam mērķim:

1) 4591 EUR transportlīdzekļa nomas (operatīvā līzings) izdevumu segšanai. Nomātā automašīna Renault Trafic tiek izmantota LNERB darbības un tiešajai mērķauditorijai sniegto pakalpojumu nodrošināšanai - braucieniem uz bibliotēkām un sociālās aprūpes centriem, resursu piegādei mājās un ārējās apkalpošanas punktos, kā arī saņemot un nogādājot sūtījumus Latvijas Pastā;

2) 3577 EUR izlietots grāmatu krātuvei paredzētās papildu telpas nomas un apsaimniekošanas izdevumiem, jo, palielinoties LNERB veidoto pielāgots resursu apjomam, bija nepieciešama papildus krātuves telpa gan jaunā, gan arī jau esošā palielinātās drukas apmaiņas krājuma izvietojumam. 2024.gadā tika noslēgta vienošanās ar LNERB telpu iznomātāju par papildus 57 m2 platības nomu.

3) 49 460 EUR izlietoti pielāgots resursu nodrošināšanai, un konkrēti, grāmatu palielinātajā drukā izgatavošanai. Daļa līdzekļu – 38 310 EUR ieguldīti profesionālas drukas tehnikas un biroja multifunkcionālo iekārtu iegādē, daļa - 11 150 EUR grāmatu izejmateriālu iegādē. Ar jaunajām iekārtām un materiālu nodrošinājumu 2025.gadā bibliotēkas izdoto lieldrukas grāmatu eksemplāru skaitu varēs palielināt no iepriekš drukātiem 12 līdz 57 eksemplāriem,

Saskaņā ar 2023.gadā noslēgtajiem deleģēšanas līgumiem, Balvu, Cēsu, Daugavpils, Jelgavas, Liepājas, Rēzeknes un Ventspils pašvaldībām valsts pārvaldes uzdevuma izpildei un pārņemto bibliotēku uzturēšanai no LNERB budžeta 2024.gadā pārskaitīts finansējums - uzturēšanas transferti 179 424 euro. LNERB izskatīja pašvaldību bibliotēku iesniegtos pārskatus/atskaites par rezultatīvo un finanšu rādītāju izpildi pārskata periodā, apstiprināja pārskatos pamatoto izdevumu summas un sniedza savu vērtējumu un secinājumus. Neizlietotie transfertu līdzekļu atlikumi atgriezti valsts budžetā.

Ziedojumu un dāvinājumu finanšu līdzekļu atlikums no iepriekšējā pārskata perioda bibliotēkas kontā 39 EUR 2024. gadā papildinājies ar privātpersonu un uzņēmumu ziedojumiem 1020 EUR, un līdzekļi izlietoti, apmaksājot tipogrāfijas pakalpojumus grāmatu vieglajā valodā “Pie Omītes” un “Sprīdītis” izdošanai.

Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums krājuma komplektēšanai (EUR):

	2022.g.	2023.g.	2024.g.
Krājuma komplektēšana - kopā	8608	8179	8034
t.sk. iegāde:	3782	3066	3069
- grāmatas	2418	2501	2510
- periodika	1364	565	559
t.sk., grāmatu reproducēšana (audioformātā, Braila rakstā, palielinātā drukā)	4826	5113	4965

Pārskata gadā ar grāmatu ziedojumiem un dāvinājumiem bibliotēkas krājums papildināts 905 euro vērtībā – 438 euro no fiziskām personām un 467 euro no juridiskām personām, t.sk., no biedrības “Papardes zieds” un Latvijas Nedzirdīgo savienības.

2024.gadā izdots bibliotēkas darbinieces G.Bītes vieglās valodas 3.līmenī sarakstītais oriģināldarbs “Pie Omītes”. Grāmata papildināta ar mākslinieces A.Jēkabsones oriģināliustrācijām un iesieta tipogrāfijā cietajā iesējumā. Vieglajā valodā adaptētas un izdotas 2 grāmatas - Annas Brigaderes

luga "Sprīdītis", kurai ilustrācijas zīmējusi māksliniece ar kustību traucējumiem, kā arī R. Blaumaņa novele "Nāves ēnā".

No Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta "Grāmatas publiskajām bibliotēkām" ietvaros bez atlīdzības saņemtas grāmatas 169 *euro* vērtībā, kā arī grāmatas Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijai 235 *euro* vērtībā.

LNERB finansējums pārskata periodā nodrošināja bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu. 2024. gada beigās piešķirtais papildus finansējums drukas iekārtu un izejmateriālu iegādei paver iespēju 2025. gadā uzsākt pielāgotās literatūras resursu izdošanu tādā apjomā, kas nepieciešams, lai nodrošinātu ar pielāgotās literatūras resursiem iedzīvotājiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītspēju LNERB un tās ārējās apkalpošanas punktos un visā Latvijā - 29 reģionu galvenajās bibliotēkās un 14 novadu bibliotēkās, kā tas noteikts konceptuālajā ziņojumā "Par bibliotēku nozares politikas īstenošanas pilnveides pasākumiem" (MK rīkojums Nr.311, 03.05.2022.).

2.2. Būtiskākie pakalpojumi, uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā

2024. gada darba rādītāji

	2022	2023	2024
Aktīvo lietotāju skaits	1986	2006	2010
t. sk. bērni līdz 18.g.	128	181	177
t.sk. sistēmas BALSS lietotāji	147	145	222
Bibliotēkas apmeklējums	13210	15564	18 568
t. sk. bērni līdz 18.g.	483	796	951
Virtuālais apmeklējums	79525	79670	184063
Sociālo tīklu apmeklējums	201320(sk.)	201768	163761
Izsniegums kopā	52483	60018	70105
audiovizuālie dokumenti	25479	33014	34905
no tiem audiogrāmatas	20943	28183	29625
no tiem audiožurnāli	202	634	490
no tiem mūzikas CD un DVD	4334	4197	4790
digitālie dokumenti	11114	8677	16095
no tiem izsniegti USB	7714	4246	7766
no tiem lejupielādēti attālināti (BALSS)	3280	4229	8116
no tiem e-žurnāls "Doma"	120	202	213
grāmatas palielinātā drukā	4407	6638	8907
grāmatas Braila rakstā	2425	2530	1533
seriālizdevumi Brailā	307	297	305
grāmatas parastajā iespiedrakstā	4155	4214	4844

seriālizdevumi par. iespiedr.	4562	4604	3399
citi dokumenti (spēles, mapes, kartogrāfiskie)	34	44	117
Izsniegums bērniem līdz 18.g.	826	1148	762

2024. gadā LNERB reģistrēto **lasītāju skaits ir pieaudzis**. No 2010 reģistrētajiem lasītājiem 1618 ir pielāgotās literatūras izmantotāji (63 neredzīgie, 350 vājredzīgie, 1205 ar citādām lasīšanas grūtībām). Tāpat par 19,3 % **palielinājies bibliotēku apmeklējumu skaits**, sasniedzot 18568 apmeklējumus.

Bibliotēkas tīmekļvietnes analītiskie dati liecina, ka gada laikā to apmeklējuši 18487 lietotāji. Katrs no tiem vidēji apskatījis 5,42 lapas. Savukārt kopējo skatījumu skaits bibliotēkas tīmekļvietnē 2024. gadā bijis 100125. 2024. gadā Facebook vietnē bibliotēka sasniegusi 41290 skatījumu, bet YouTube - 132447.

Krājuma kustība 2024. gadā

	2022.	2023.	2024.
Jaunieguvumi	2419	2185	1858
t.sk. grāmatas (vien.)	824	787	682
-t.sk. parastā iespiedrakstā	314	424	331
-t.sk. palielinātā drukā	262 (42 nos.)	216 (44 nos.)	255 (51 nos.)
t.sk. Braila rakstā un taktilas	248 (23 nos.)	147 (25 nos.)	96 (17 nos.)
-t.sk. bērniem/jauniešiem	191	220	108
-t.sk. parastā iespiedrakstā	92	145	46
-t.sk. palielinātā drukā	59 (7 nos.)	45 (9 nos.)	35 (7 nos.)
t.sk. Braila rakstā un taktilas	40 (8 nos.)	30 (10 nos.)	27 (8 nos.)
t.sk. audiovizuālie un pārējie	847	789	604
-t.sk. audiogrāmatas	820 (59 nos.)	708 (75 nos.)	581 (71 nos.)
t.sk. bērniem/jauniešiem	86 (13 nos.)	107 (20 nos.)	67 (17 nos.)
t.sk. latv. oriģinālliteratūra	542	596	544
-t.sk. parastā iespiedrakstā	129	165	116
-t.sk. palielinātā drukā	103 (19 nos.)	125 (25 nos.)	140 (27nos.)
-t.sk. Braila rakstā	120 (13 nos.)	66 (11 nos.)	72 (14 nos.)
-t.sk. audiogrāmatās	190	240	216
t.sk. digitālie dokumenti	175	126	112
t.sk. seriālizdevumi	573	483	460
-t.sk. parastā iespiedrakstā	411	418	371
-t.sk. Braila rakstā	41	41	41

-t.sk. audiožurnāli	12	12	36
-t.sk. e-žurnāli	109	12	12
Izslēgtie dokumenti (vien.)	5973	5736	14032
t.sk grāmatas	138	3558	1598
-t.sk. parastā iespiedrakstā	63	981	399
-t.sk. palielinātā drukā	-	40	-
-t.sk. Braila rakstā un taktilas	75	2537	1199
t.sk. audiovizuālie un pārējie	5177	1179	12176
-t.sk. audiogrāmatas	5165	1177	12175
t.sk. digitālie dokumenti	-	1	-
t.sk. seriālizdevumi	658	998	258
Krājuma kopskaits	48231	44680	32506
t.sk. grāmatas	17506	14735	13819
-t.sk. parastā iespiedrakstā	7915	7359	7291
-t.sk. palielinātā drukā	647	822	1077
-t.sk. Braila rakstā un taktilas	8944	6554	5451
t.sk. audiovizuālie un pārējie	26205	25815	14243
-t.sk. audiogrāmatas	24479	24010	12416
t.sk. digitālas audiogrāmatas	2358	2483	2595
t.sk. seriālizdevumi	2162	1647	1849
Grāmatu krājuma apgrozība	1,5	1,4	1,1

2024. gada beigās **LNERB krājumu veido 32506 vienības**, t.sk. audiovizuālie un citi dokumenti – 14243, dokumenti Braila rakstā un taktilās grāmatas – 5451, parastā iespiedrakstā – 7291, palielinātā drukā – 1077, seriālizdevumi – 1849.

Pārskata gadā LNERB kopīgais krājums (LNERB un pielāgotās literatūras bibliotēkās (bijušajās filiālēs)) **papildināts ar 2270 pielāgotās literatūras vienībām** (257 nosaukumiem). 1119 vienības reģistrētas LNERB krājumā, ar 1151 eksemplāriem papildināti deponētie krājumi septiņās pielāgotās literatūras bibliotēkās (PLB).

Gada laikā dažādos formātos reproducēti vai adaptēti vieglajā valodā 254 eksemplāri. Jaunieguvumu lielāko daļu veido LNERB izdotie pielāgojumi – audiogrāmatas un grāmatas palielinātā drukā - svarīgākie resursi pielāgotās literatūras nodrošināšanai Latvijā.

2024. gadā LNERB ielasītas **80 jaunas audiogrāmatas**, kuru ielasīšanai bijis nepieciešams 773 stundas. **28 restaurētās audiogrāmatas**, kuru apstrādei izmantotas 365 stundas, ieraksti ir pieejami tikai digitāli. Jaunās un restaurētās audiogrāmatas veido 112 digitāli izmantojamus ierakstus. **51 palielinātās drukas grāmata** tiražēta 510 eksemplāros, 255 no tiem – LNERB krājumam, **Braila rakstā reproducētas 17 grāmatas** 96 eksemplāros.

Pielāgotā literatūra LNERB un PLB krājumos (vienībās)

	2024. jauniegunumi			Gada beigās		
	LNERB/v.v.*	PLB/v.v.**	Kopā/v.v. #	LNERB/v.v.*	PLB/v.v.**	Kopā/ v.v. #
Grāmatas palielinātajā dr.	255/5	255/5	510/10	1077/56	907/40	1984/96
Audiogrāmatas	580	812	1392	12416/12	17916/	30332/12
Grāmatas Braila r.	96/15		96/15	5451/56	1529/28	6980/84
Digitālie resursi	112/1		112/1	2595/3		2595/3
Parastā dr. v.v.	76/76	84/84	160/160	175/175	148/148	323/323
Piel.resursi kopā	1119/97	1151/89	2270/186	21714/302	20500/216	42214/518

* LNERB krājumā/ t.sk. vieglajā valodā

**Pielāgotās literatūras bibliotēkās/ t.sk. vieglajā valodā

kopējais izdevumu skaits/ tai sk. vieglajā valodā

Jauni pakalpojumi 2024. gadā

2023. gadā, pamatojoties uz Ministru kabineta 2023. gada 26. maija Rīkojumu Nr. 298 “Par Latvijas Neredzīgo bibliotēkas reorganizāciju”, veiktās LNERB reorganizācijas mērķis bija veidot pielāgotās literatūras nodrošinājumu un pārklājumu visā Latvijā, iesaistot pašvaldību publiskās bibliotēkas. Tika noslēgti Deleģēšanas līgumi par valsts pārvaldes uzdevuma – iedzīvotāju ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītspēju bibliotēkā apkāpošana - veikšanu. Lai publiskās bibliotēkas to sekmīgi pildītu, LNERB 2024. gadā sniedza tām daudzveidīgu metodisko un konsultatīvo atbalstu.

Pārskata gadā jau otro gadu pēc kārtas Medijpratības nedēļā tika organizētas apmācības pieaugušajiem “Neuzķeries! Aktuālās krāpniecības metodes”.

LNERB turpina attīstīt mācību literatūras pārveidi pielāgotā formātā skolēniem ar lasīšanas traucējumiem.

LNERB dalība projektos

Projekta nosaukums	Projekta izstrādātājs	LNERB loma	Finansētājs/ ieguvums	Projekta apraksts, rezultāti
“Izglītojošo materiālu vieglajā valodā jauniešiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem izveide”.	Biedrības “Papardes zieds” projekts	Bibliotēka piedalījās darba grupā kā vieglās valodas konsultants.	Bibliotēka ieguvusi 105 grāmatu eks. 455,00 EUR vērtībā	Bibliotēkas krājums papildināts ar 105 (3 x 35 eks.) grāmatām vieglajā valodā, kas paredzētas jauniešiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem un viņu ģimenēm.

“Bibliotēka visiem: pieņem, iekļauj, komunicē”	LNB <i>Nordplus</i> projekta ietvaros	LNERB iepazīstina ar savu darbību, resursiem, to pieejamību	Gūta starptautiska pieredze	Realizēta starptautiska pieredzes apmaiņa. Kolēģi no Latvijas, Lietuvas un Dānijas iepazīnās ar LNERB izdotajiem pielāgotajiem resursiem un tikās ar terapijas suņiem no biedrības TEODORS.
“So Easy – Spoken Easy Language for Social Inclusion”	Slovēnijas Itālijas, Latvijas, Lietuvas un Zviedrijas kopprojekts par vieglās valodas lietojumu	Dalība konferencē. Projekta partneri no Slovēnijas iepazīstināti ar LNERB lomu vieglās valodas grāmatu nodrošināšanā Latvijā.	Gūta starptautiska pieredze, nodibināti sadarbības kontakti	Projekta dalībnieki apmeklēja LNERB, iepazīnās ar tās pieredzi, t.skaitā vieglās valodas grāmatu izdošanā. Dalībnieki izstrādāja vadlīnijas mutvārdu vieglās valodas lietošanai. 2024. gadā LNERB no slovēņu valodas tulkojusi un lasītājiem piedāvājusi izglītojošo materiālu par neredzīgo-nedzirdīgo saziņu. Noslēgta vienošanās par vieglās valodas oriģināldarbu apmaiņu starp valstīm.

3. Personāls

Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu, samazinājies LNERB amatu vietu skaits - ar 01.01.2024. viena amata vieta – datorsistēmu tehniķis ir nodota Kultūras informācijas sistēmu centram. Gada beigās amata vietu skaits ir 34. Ar 01.01.2025. viena vakantā bibliotekāra amata vieta tiek nodota Valsts kancelejas “vakanču bankai”.

Faktiskais vidējais darbinieku skaits pārskata gadā 32,6. Gada laikā darba tiesiskās attiecības nodibinātas ar 3 darbiniekiem, bet pārtrauktas ar 4 darbiniekiem. Pārskata periodā noslēgti 16 uzņēmuma līgumi ar fiziskām personām, kuras nav iestādes personāla sarakstā, par konkrēta darba vai pakalpojuma izpildi.

2024. gada beigās bibliotēkā bija 32 nodarbinātie, tai skaitā 23 sievietes un 9 vīrieši, 4 darbinieki no kopējā skaita strādāja nepilnu slodzi. Darbinieku sadalījums pa vecuma grupām:

20-29 gadi	-	1 darbinieks;
30-39 gadi	-	9 darbinieki;
40-49 gadi	-	4 darbinieki;
50-59 gadi	-	7 darbinieki;
60 gadi un vairāk	-	11 darbinieki.

No kopējā darbinieku skaita 11 ir bibliotekārie darbinieki, kuri nodarbināti metodikas, lasītāju apkalpošanas un krājuma komplektēšanas nodaļās, 15 darbinieki nodarbināti LNERB reprodukcijas darbu nodaļās — Skaņu ierakstu un informāciju tehnoloģiju nodaļā, Braila un pielāgotās drukas nodaļā.

Bibliotekāro darbinieku izglītība: 10 ir ar bibliotekāro izglītību un 1 ar izglītību citā jomā.

Personāla izglītība

Bibliotekāro darbinieku skaits	11
no tiem ar bibliotekāro izglītību	10
<i>t.sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)</i>	5
<i>t.sk. ar bakalaura grādu</i>	1
<i>t.sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību</i>	3
<i>t.sk. ar III profesionālo kvalifikācijas līmeni</i>	1
no tiem ar izglītību citās jomās	1
<i>t.sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)</i>	1
Pārējo darbinieku skaits (Administrācija, Braila raksta nodaļa, Skaņu ierakstu un IT nodaļa, grāmatvedība, saimniecības daļa)	21

LNERB strādā speciālisti, kas laika gaitā ieguvuši pieredzi darbā ar mērķauditoriju, nodrošina pielāgotās literatūras apriti, kā arī veic kvalitatīvu pielāgotās literatūras reprodukciju audioformātā, Braila rakstā un palielinātā drukā. Neredzīgais redaktors pārbauda skenera atpazītos, maketētāja pielāgotos un Braila printera izdrukātos tekstus un kopā ar redzīgo korektoru salīdzina to ar oriģinālizdevumu, kā arī pārbauda, vai specifiskās Braila zīmes ir lietotas korekti.

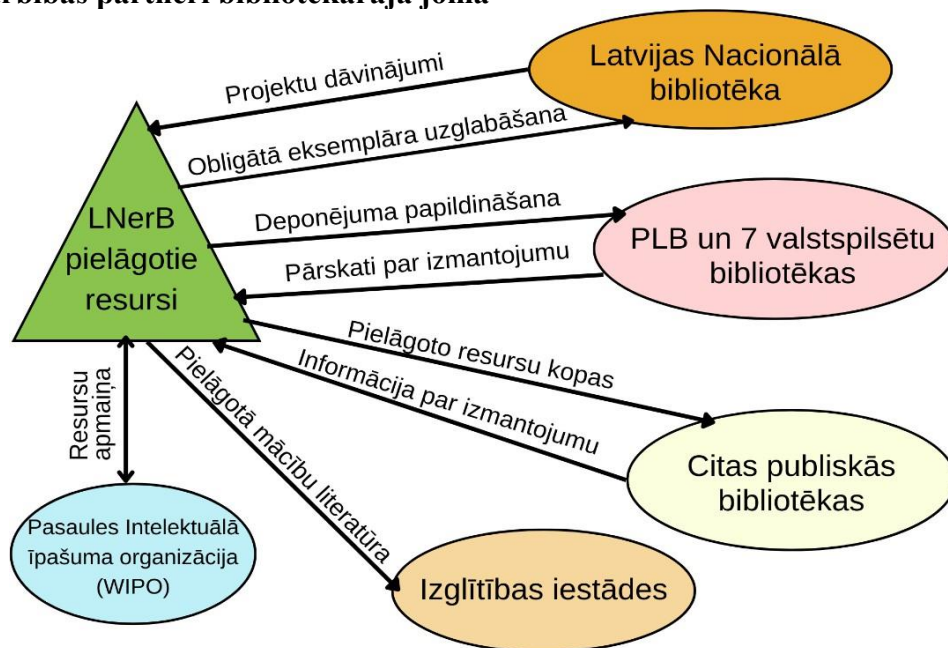
Bibliotēkas darbiniekiem ar invaliditāti tiek nodrošināta atbilstoša pieejamība darba videi un tehniskajiem palīgīdzekļiem, kā arī pielāgota darba pienākumu izpildei nepieciešamā informācija. Šobrīd bibliotēkā strādā viens neredzīgs darbinieks, 4 — vājredzīgi un 2 — ar cita veida invaliditāti.

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sadarbība ar valsts un pašvaldības iestādēm un nevalstisko sektoru

LNERB ir ļoti daudzveidīga sadarbība ar dažādām valsts un pašvaldību iestādēm un organizācijām.

Sadarbības partneri bibliotekārajā jomā

LNERB SBA ietvaros **sadarbojas ar visām reģionu galvenajām bibliotēkām**. 2024. gadā LNERB Latvijas skolām piedāvā pielāgoto mācību literatūru.

Ārējās apkalpošanas punkti Latvijā

Otru lielāko sadarbības partneru loku veido ārējās apkalpošanas punkti – sociālās iestādes, skolas un nevalstiskās organizācijas. 2024. gadā LNerB bibliotekāro pakalpojumu sniedz 73 ārējās apkalpošanas punktos. LNerB caur septiņām valstpilsētu bibliotēkām pielāgoto literatūru nodrošina 58 sociālajās iestādēs.

Citi sadarbības partneri

- Latvijas Nacionālo bibliotēka;
- Tuvumā esošajās NVO un izglītības iestādes;
- Latvijas Neredzīgo biedrība, Rehabilitācijas centra, Dienas centra un Tiflotehnikas nodaļa;
- Biedrība “SOCINTEGRA”.

4.2. Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Publicitāte

LNerB aktīvi un mērķtiecīgi strādā pie sava tēla veidošanas. Bibliotēkas tēls spēj ietekmēt gan bibliotēkas apmeklētāju daudzumu un pakalpojumu attīstību kopumā, tāpēc tiek pievērsta uzmanība gan publicitātei, gan profesionālai klientu apkalpošanai klātienē un attālināti, pakalpojumu daudzveidībai un mūsdienīgumam, pasākumiem u.c.

Bibliotēkas tīmekļvietnē - <https://neredzigobiblioteka.lv/> atrodama pamatinformācija par bibliotēku un tās sniegtajiem pakalpojumiem, jaunākā informācija par pasākumiem bibliotēkā, pielāgotās literatūras jaunieguvumiem un cita aktuālā informācija.

Bibliotēkā aktīvi darbojas savos sociālo tīklu kontos. Sociālajos tīklos bibliotēka dalās ar aktualitātēm bibliotēkas dzīvē, popularizē savu krājumu un pakalpojumus, kā arī dalās ar jaunāko informāciju literatūras un bibliotēku jomā.

Pārskata gadā bibliotēka turpināja savā YouTube kontā publicēt grāmatas, kurām beigušās autortiesības. Bibliotēkas YouTube kanālā pieejamas 7 autoru 18 audiogrāmatas.

Reizi mēnesī bibliotēka izdot informatīvo avīzīti “Bazūne”, kas pieejama Braila rakstā, palielinātā drukā un elektroniski bibliotēkas tīmekļvietnē (<https://neredzigobiblioteka.lv/bazune/>) , kā arī audioformātā audiožurnālā “Doma”.

Bibliotēka izdod informatīvo izdevumu “Gaisma”. Tajā atrodama informācija par jaunieguvumiem bibliotēkas krājumā. Izdevums pieejams Braila rakstā, palielinātā drukā, kā arī elektroniski un audio formātā bibliotēkas tīmekļvietnes sadaļā “Digitālā bibliotēka” (<https://neredzigobiblioteka.lv/gaisma-2/>).

Bibliotēkas informācija tīmeklī:

Bibliotēkas tīmekļa vietne: <http://www.neredzigobiblioteka.lv>

Sistēma BALSS <https://balss.neredzigobiblioteka.lv/>

Sociālie tīkli:

- Twitter: <https://twitter.com/LNerB>
- Facebook: <https://www.facebook.com/LNerB>
- Youtube: https://www.youtube.com/channel/UC2SZa8cE4ukjB_D5P1Qp8rQ

Izglītojoši pasākumi

Pārskata periodā bibliotēkā sagatavotas 95 literatūru popularizējošas izstādes, kas pielāgotas audioformātā un pieejamas arī bibliotēkas tīmekļvietnē. 2024. gadā noorganizēts 61 pasākums.

Bibliotēkas tiešajai mērķauditorijai nodrošinātas divas izglītojošās lekcijas/semināri par diabētu:

- 2024. gada 1. marta lekcija “Riski veselībai : kas jāzina ikvienam par 2. tipa cukura diabētu” pulcēja daudz interesentu. Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas (BKUS) diabēta aprūpes un apmācības māsa Ilze Veilande sanākušos iepazīstināja ar 2. tipa cukura diabēta “klusajām”

izpausmēm, slimības izplatību, iespējamajām profilaktiskajām iespējām - ko var darīt katrs no mums, lai nesaslimtu. Bija daudz jautājumu, uz kuriem tikšanās reizē bija iespējams saņemt atbildi.

- 6. novembrī organizētajā seminārā “Ar ko draud cukura diabēts un kā šos draudus mazināt” lekciju nolasīja Latvijas Diabēta asociācijas priekšsēdētāja Gunta Freimane. Pasākumā piedalījās BKUS diabēta aprūpes māsas Kristīne Kauliņa un Ilze Veilande. Semināra dalībniekiem bija iespēja bez maksas noteikt cukura un holesterīna līmeni asinīs ar ekspressmetodi uz vietas, kā arī saņemt pirmreizēju konsultāciju.

Medijpratība

Medijpratībai pēdējos gados ir arvien lielāka nozīme sabiedrības noturības veidošanā pret dezinformāciju un pat nacionālās drošības saglabāšanā. 2024. gadā LNERB notikušas četras medijpratības nodarbības, kurās piedalījās bērni no Rīgas Strazdumuižas vidusskolas-attīstības centra, Rīgas Juglas vidusskolas, privātā bērnudārza un sākumskolas “Laimes Lācis”.

Bibliotēkā organizēti medijpratību veicinoši pasākumi bērniem Strazdulēna skolas nodarbību ietvaros:

- 2024. gada 6. februārī jau 21. gadu pēc kārtas tika atzīmēta Vispasaules Drošāka interneta diena (#DID2024). Atzīmējot šo notikumu, 8. un 12. februārī bibliotēkā notika Strazdulēnu skolas nodarbības “**Būvēsim internetu!**”. Rīgas Strazdumuižas vidusskolas-attīstības centra 5., 6., 8. un 1. klases skolēni kopā ar bibliotekārēm veidoja vides objektu “Drošs internets” – lielu plakātu ar simbolisku ugunsdzesinātāju, vadiem un bērnu izvēlētajiem attēliem. Iedvesmai izmantots Lindas Liukasas teksta fragments no grāmatas “Ekspedīcija internetā”.
- 17. aprīļa rītā bibliotēkā ieradās bērni no Rīgas 154. pirmsskolas izglītības iestādes, lai piedalītos nodarbībā “**Es un internets**”. Pēc filmiņas “Ričijs Rū un internets” 1. sērijas “Vislielākais koks pasaulē” noskatīšanās tika pārrunāts redzētais un dzirdētais. Pēc tam bērni iepazinās ar bibliotēku, spēlēja spēles un lasīja grāmatas. Bibliotekāres bija sagatavojušas izkrāsojamus pamācošus attēlus, kas rosināja bērniem padomāt par drošību internetā. Šos attēlus bērni varēja krāsot uz vietas bibliotēkā, vai paņemt līdzi uz mājām.
- No 24. līdz 31. oktobrim Latvijā norisinājās Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļa. Tās laikā Latvijas Neredzīgo bibliotēka saviem mazajiem lasītājiem piedāvāja Strazdulēnu skolas nodarbību “**Lieto internetu gudri!**” Nodarbība sākās ar iepazīšanos un pārrunām par privātu un publisku informāciju. Tika izveidots plakāts “Esi drošs!”. Noslēgumā kopīgi skatīts video “Supervaroņi internetā” – lai vienmēr justos droši, iegūsti piecas superspējas!”.

Lai veicinātu pieaugušo medijpratību, 23. oktobrī bibliotēkā notika diskusija “**Neuzķeries! Aktuālās krāpniecības metodes**”. Ņemot vērā, ka visbiežākais veids, kā Latvijā tiek izkrāpta nauda, ir telefonkrāpniecība, tas arī bija aktuālākais diskusijas temats. Kopīgi noskaidrojām atbildes uz svarīgākajiem jautājumiem: Kā atpazīt telefonkrāpniekus? Ko krāpnieki no mums vēlas? Kā sevi pasargāt? Visi piekrita, ka jāseko Latvijā populārās aktrises Olgas Dreģes un režisora, aktiera Valda Lūriņa padomam: “Met nost!”

Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai

Pārskata periodā veikta aptauja, lai izzinātu septiņu pielāgoto literatūras bibliotēku (PLB) lasītāju viedokli par mūsu piedāvāto resursu kvalitāti un tematisko aptvērumu. Tika saņemti ieteikumi izdevumu izvēlei 2025. gada reproducēšanai.

No savstarpējām sarunām nemanīgi tiek izcelta ciešā sadarbība starp bibliotekāru un lasītāju. LNERB lasītāji uzticas un paļaujas uz bibliotekāru ieteikumiem un zināšanām, gan izvēloties jaunāko literatūru, gan uzzinot aktuālo informāciju par sev interesējošām tēmām.

Aktuāli ir bibliotēkas organizētie pasākumi, lekcijas un izstādes, kuras papildus izglītojošai un kultūras funkcijai sniedz nozīmīgu saskarsmi, informācijas un pieredzes apmaiņas iespēju. Būtiska tiešās mērķauditorijas vajadzība ir pēc kultūras pasākumiem (koncertiem, izstādēm),

kuros nodrošināta informācija pielāgotā formātā, kā arī tiek dota iespēja piedalīties un paust savus radošos talantus.

5. Nākamajā gadā plānotie pasākumi

5.1. Iepriekšējā gadā uzsākto pasākumu turpināšana

- Turpināt nodrošināt bibliotēkas pakalpojumu pieejamību neredzīgām personām, personām ar redzes traucējumiem (piemēram, seniori), personām ar uztveres traucējumiem vai ar citādām lasīšanas grūtībām (piemēram, ar disleksiju vai autismu), kā arī personām, kura fizisku traucējumu dēļ nespēj noturēt grāmatu, rīkoties ar to, fokusēt skatienu vai kustināt acis tādā mērā, kāds tas parasti būtu nepieciešams lasīšanai
 - Nodrošināt literatūras (t.sk. oriģinālliteratūras) vērtīgāko darbu pieejamību, īstenojot to reprodukciju redzes invalīdiem pieejamā formā (audio, Braila rakstā, palielinātā drukā)
 - Papildināt bibliotēkas krājumu ar aktuālajiem periodiskajiem izdevumiem parastajā iespaidrakstā, kā arī pielāgotā formātā personām, kas nespēj lasīt parasto iespaidrakstu — Brailā, palielinātā drukā un audio.
 - Rīkot kvalitatīvus pasākumus un tikšanās ar grāmatu autoriem, izdevējiem, attiecīgās tēmas profesionāļiem, kā arī veidot tematiskas un literatūru popularizējošas izstādes.
 - Sadarboties ar izglītības iestādēm lasītveicināšanas un informācijpratības pasākumu organizēšanā.
 - Turpināt atbalstīt darbinieku profesionālo pilnveidi un attīstību.
 - Veidot kontaktus un kopīgas aktivitātes ar bibliotēkām visā Latvijā.

5.2. Galvenie nākamā gada uzdevumi un pasākumi

2025. gadā LNERB tiks aktualizēti šādi darbības virzieni:

- paplašināt LNERB pielāgoto informācijas resursu krājuma apjomu;
- nodrošināt pielāgoto resursu pieejamību Latvijas bibliotēkās, kā arī sociālās aprūpes institūcijās un nevalstiskās organizācijās, veidojot plašāku pielāgotās literatūras pārklājumu un apriņķi;
- sniegt metodisko un konsultatīvo atbalstu publisko bibliotēku tīklam tiešās mērķauditorijas apkalpošanā.

2025. gadā izvirzītie uzdevumi:

- Nodrošināt sagatavoto un izdoto pielāgoto resursu daudzveidību un saturisko kvalitāti plašam lietotāju lokam Latvijā, popularizējot literatūru, organizējot lasītājiem saistošus pasākumus un izstādes.
- Palielināt palielinātās drukas grāmatu tirāžu.
- Turpināt sadarbību un jaunu vienošanās slēgšanu ar publiskajām bibliotēkām.
- Jaunu ārējās apkalpošanas punktu izveide sociālajās iestādēs un mācību iestādēs.
- Pildīt Deleģēšanas līgumos valsts noteiktās LNERB funkcijas:
 - konsultēt septiņu valstspilsētu un novadu bibliotēku darbiniekus tiešās mērķauditorijas apkalpošanā;
 - izvērtēt to iesniegtos rezultātīvos rādītājus.
- Sniegt metodisko un konsultatīvo atbalstu publisko bibliotēku tīklam tiešās mērķauditorijas apkalpošanā.
- Uzsākt regulāru publisko bibliotēku konsultēšanu tiešsaistē par pielāgoto resursu izmantošanu.
- Paplašinoties LNERB funkcijām, pārslēgt vienošanās ar reģionu galvenajām bibliotēkām.
- Rosināt lietotājus individuāli izmantot bibliotēkas audiogrāmatu lejupielādes sistēmu BALSS.
- Atbalstīt iestādes un institūcijas vides informācijas nodrošinājumā, sagatavojot brošūras un informatīvos materiālus Braila rakstā.

- Papildināt LNERB pētniecības datu bāzi (PDB) ar jauniem Novadpētniecības un tīfologijas materiāliem, veidojot digitālās kolekcijas.